SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:798

av Susanne Wahlström (M)

Jämställd läkemedelsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att stärka jämställdheten i kliniska läkemedelsprövningar och att ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för mer jämställda kliniska läkemedelsprövningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns en viktig jämställdhetsfråga när det kommer till forskning för läkemedel. Kvinnor och män ska ha samma rätt till en säker, effektiv och kunskapsbaserad läkemedelsbehandling. Det finns fortfarande idag kunskapsluckor inom medicinsk forskning när det kommer till hur läkemedel påverkar kvinnor respektive män.

Män har utgjort normen inom medicinsk forskning, vilket bidragit till att kunskapen om hur kvinnors kroppar reagerar på olika läkemedel inte alltid är tillräcklig. Kvinnor och män skiljer sig åt när det gäller bland annat läkemedelsomsättning, biverkningar och doseringsbehov, och därmed även i fråga om läkemedelseffekt. Det här handlar ytterst om patientsäkerhet och rätten till jämlik vård.

Kvinnor måste inkluderas i hela forskningsprocessen. Vi behöver säkerställa att könsskillnader undersöks systematiskt och att kvinnor inte blir underrepresenterade i forskning som ligger till grund för behandling. Det är angeläget att stärka kvinnors representation och kvinnors hälsa inom läkemedelsutvecklingen. Men det räcker inte att kvinnor finns representerade i kliniska studier. Det måste säkerställas att resultaten analyseras utifrån biologiskt kön och att eventuella skillnader i effekt, dosering och biverkningar identifieras. Det är också viktigt att studier tar hänsyn till kvinnors olika livsfaser.

Hormonella förändringar, menstruationscykel, graviditet, amning och klimakteriet kan påverka både sjukdomar och läkemedelsbehandling. Dessa perspektiv skulle i större utsträckning behöva finnas med i forskningen.

Sverige behöver ta ett större nationellt grepp för att säkerställa att kliniska läkemedelsprövningar håller en hög kvalitet även ur ett jämställdhetsperspektiv. Man behöver se över om Läkemedelsverket och andra berörda myndigheter ska få i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för att stärka kvinnors representation i kliniska läkemedelsprövningar. En dylik handlingsplan skulle kunna innehålla tydligare krav på att kvinnor inkluderas i kliniska läkemedelsprövningar i en omfattning som motsvarar den aktuella sjukdomen och den patientgrupp som ska använda läkemedlet.

Ökad forskning om hur hormonella förändringar och olika livsfaser påverkar läkemedelseffekt och säkerhet. Tydliga vetenskapliga motiveringar när kvinnor utesluts från kliniska studier. Bättre uppföljning av hur nya läkemedel fungerar för kvinnor efter att de introducerats i vården. Jämställd läkemedelsforskning är en fråga om patientsäkerhet. Kvinnor ska inte behöva vara försökskaniner i vardagen genom att använda läkemedel där kunskapen om hur behandlingen fungerar på kvinnokroppen är otillräcklig. Det är en fråga om patientsäkerhet, jämlik vård och jämställdhet.

Susanne Wahlström (M)